

13. desember 2017

Til medlemmene i
Utdannings- og forskningskomitéen
Stortinget

Notat til høring 15. desember vedr. flere dokument-8 forslag om lærernorm, karakterkrav og påskilting av lærere

Høringen omhandler komiteens behandling av Dokument 8:1 S (2017-2018), Dokument 8:15 S (2017-2018), Dokument 8:24 S (2017-2018) og Dokument 8:25 S (2017-2018)

Takk til dere som har fremsatt representantforslag som vi i Skolenes landsforbund mener treffer godt i forhold til;

- **Å rette opp en beklagelig svekking av stillingsvernet** for de drøyt 33000 allmennlærerne som er blitt avskiltet.
- **Lempe på opptakskrav** til lærerutdanningen.
- **Å sikre en nasjonal standard for lærertetthet.** Dette viser seg også nødvendig for å forhindre at kommuner «sparer» penger ved å redusere lærertettheten til et nivå som ikke er pedagogisk forsvarlig.

Når det gjelder det siste temaet, forslagene om lærernorm, så velger vi å ikke bruke tid på det her og nå, bortsett fra å si **tusen takk**.

Skolenes landsforbund ønsker å bruke all tid vi kan på å belyse hvorfor det er maktpåliggende å påskilte alle lærerne som har fått underkjent sin grunnutdanning:

Svekket stillingsvern og svekket status/omdømme for allmennlærere

Vi har kalt avskiltingen for et angrep på grunnfjellet i skolen: de erfarne allmennlærerne. Drøyt 33.000 allmennlærere, over $\frac{3}{4}$ av dem er kvinner, har tatt sin utdanning i tråd med norsk lov, fått faste stillinger og i årevis undervist i tråd med samfunnsmandatet gitt av stortinget.

Nå er grunnutdanninga til disse 33.000 lærerne underkjent når det gjelder retten til fortsatt å undervise i matematikk, norsk, engelsk og samisk.

Vi synes Senterpartiet har beskrevet dette så treffende; «*Det å fratas muligheten til å undervise videre i fag som en har undervist i over mange år, fører til tap av yrkesstolthet, oppfattes som et angrep på den ansattes faglige integritet og svekker motivasjonen for å fortsette i yrket.*»

En ting er at omdømmet/statusen til lærerne blir forringet, men det fører også til at mange med lang erfaring blir tilsidesatt i fag- og timefordeling på skolen. Dertil vil en ved bytte av arbeidssted stille bakerst i søkerkøen fordi skolene prioriterer lærere med godkjent utdanning i basisfagene.

Økt fare for uønskede deltidsstillinger. Dette vil være en risiko i alle fall ved mindre skoler med én-parallell, eller ved skoler som er fådelte.

Det er også grunn til å frykte at «smalere undervisningskompetanse» vil øke presset på klassestørrelser og tvinge fram en sentralisering. Dette er en utvikling vi i Skolenes landsforbund sterkt vil beklage.

I 2015 vedtok et flertall på stortinget å gi de nye kompetansekravene tilbakevirkende kraft, uten samtidig å vedta at denne reformen skulle fullfinansieres for de 33.000 allmennlærerne. Det betyr at reformen delfinansieres av denne lærergruppen. Slik kan det ikke være.

Skolenes landsforbund er enig med KrF og SV når de viser til at det er problematisk at de nye kravene i praksis gir lærerne en plikt til videreutdanning uten at de har fått en tilsvarende rett til å videreutdanne seg, siden dette er opp til hver enkelt skole og skoleeier.

Skolenes landsforbund er også skeptiske til at et flertall på stortinget gjør et vedtak som balanserer svært nær kanten på grunnlovens § 97: «*Ingen lov må gis tilbakevirkende kraft.*»

Alvorlig rekrutteringskrise

Pr i dag er det om lag 4.000 ikke-kvalifiserte lærere i grunnskolen. Lærernormen som nylig er vedtatt vil kreve i underkant av 3.000 nye lærerårsverk. Når det først er slått fast at vi skal ha en lærernorm, er det desto mer uforståelig om et flertall på Stortinget vil tviholde på den tilbakevirkende kraften og opptakskravet i matematikk for å komme inn på lærerutdanningen.

Det er en spesielt problematisk situasjon ved opptak til samiske høyskoler. En liten gruppe potensielle studenter sammenholdt med kompetansekravet i matematikk gjør dette spesielt utfordrende.

Skolenes landsforbund undrer seg over hvordan vi kan ha havnet i en situasjon der antall ikke-kvalifiserte som jobber i skolen har økt betraktelig de fire siste årene, samtidig som et flertall på Stortinget så iherdig agiterer for betydningen av at elevene får undervisning av kompetente lærere. Det er mildt sagt forunderlig at en har innrettet en skolepolitikk som gir som resultat at antall ufaglærte stadig øker.

Lærere i utdanningspermisjon må erstattes, og det er ofte av ufaglærte.

Skolenes landsforbund håper et flertall i komiteen finner sammen om å gjøre grep som endrer på dette:

- Opphev vedtaket om å gi de nye kompetansekravene tilbakevirkende kraft.
- Lemp på opptakskravet ved å endre karakterkravet i matematikk fra videregående skole til karakteren 3.

Gi tillit! Vi må ha tillit til at lærerutdanningsinstitusjonene luker ut de som ikke er kvalifiserte. Det må uansett være bedre å få en fullt utdannet lærer som «bare» hadde karakteren 3 i matte på videregående skole enn en som er ufaglært.

Skolenes landsforbund vil anbefale at komiteens medlemmer samler seg om punktene 1, 2 og 3 i representantforslag 15S (2017-2018).

Lykke til med samarbeidet!

Vennlig hilsen
for Skolenes landsforbund

Anne Finborud
forbundsleder
mobil 41427900

Bodil Gullseth/s/
forbundssekretær
mobil 97668399